

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Щыфхэм яеплтыкIэ анахь шъхьал

УФ-м и Премьер-министрэу Владимир Путиным тыгуасэ, щылэ мазэм и 10-м, видеоконференцие зехищэгъагъ. ЗэкIэ къэралыгъом исубъектхэм япашэхэр, УФ-м и Правительствэ хэтхэр ащ хэлэжъагъэх. Региональнэ хэбзэ гъэцкIэкIо органхэм Iофэу ашIэрэм шIуагъэу кыыхьырым, шыкIагъэхэм, анаIэ зытырагъэтын фаехэм ахэр атегушылагъэх.

Владимир Путиным субьектхэм ягъэцкIэкIо органхэм яIофшIаIэ щыфхэм яеплтыкIэхэмкIэ уасэ фэпшIын фаеу зэрилгытэрэр, пчъагъэхэм зепстэури дэгъоу кыагъэлагъоу, ау регионим щыпсэхэрэр псэукIэ амалэу яIэхэм амыгъэразэхэу бэрэ кызырэхIэклы-

жырэр кыыхигъэщыгъ, анахьэу зылыплъэн фаехэм кыакигъэтхыгъ. Субьектхэм арыхьухьэрэ пстэуми ахэм япашэхэр алтыплъэнхэу кыафигъэпытагъ, яшIэ зыхамылъ «Iофтхьабзэхэр» ащызэхашэхэу бэрэ кызырэхэклырэр кыIуагъ. Мыщ дэжъым щысэу кы-

хыгъ кьалэу Кировым псы стырым буасэ илъэсым кыкIоцI мызэу, мытIоу кызырэхэIэтыгъэр, ар щыфэу ащ дэхэм ежъ кызырэхэIэтыгъэр, хэкум ипашэ ащ зэрэщымыгуазэр.

— Щыфхэм яеплтыкIэ пстэумэ анахь шъхьалэщ, ахэм уасэу кыащIырэр кыдэтлыгътээ тэри, субьектхэм ягъэцкIэкIо органхэм яIоф тшIэн фае, — кыакигъэтхыгъ ащ.

Нэужым УФ-м региональнэ хэ-хьоньгъэхэмкIэ, финансхэмкIэ иминистрэхэр кыэгущыIагъэх. ЗиIофшIэн ымыгъэрэхэрэ Пензенскэ, Тюменскэ, Архангельскэ, Мурманскэ, Волгоградскэ ыкIи Саратовскэ хэкухэм япашэхэм Владимир Путиным гушыIэр аритыгъ, упчIэхэмкIэ зафигъэзагъ.

Адыгеим ылъэныкыокIэ видеоконференцием хэлэжъагъ АР-м и Лышъхьэу ТхьакIушынэ Аслъан. АР-м ихэбзэ гъэцкIэкIо органхэм яIофшIаIэ уасэ кыафигъэу, мэкъумэщ хьызмэтым зегъэушъомбгъугъэным анаIэ тырагъэти, промышленностыр Iэпэдэлэл зэралыгъэр яхэуконыгъэу зэрилгытэрэр, ащ идэгъэзыжыкын бууж зэритышхэр кыыхигъэщыгъ. Мы лъэныкыомкIэ Урысыем я 34-рэ чыпIэр Адыгеим зэрэщиубытыгъэм уигъэрэхэнэу зэрэщымытыр, инвесторхэр кырагъэблагъэхэу промышленнэ производствэм зиушъомбгъуным зэрэпылгышхэр кыIуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием
икъэралыгъо наградэхэр
афэгъэшъошэгъэнхэм
ехьылагъ

Культурэм ылъэныкыокIэ гъэхьагъэхэр зэриIэхэм ыкIи илъэсыбэ хьугъэу шIуагъэ кытэу Iоф зэришIэрэм афэшI щытхьуцIэу «Урысые Федерацием культурэмкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр

ЛыхьукI Анзаур Махьмудэ ыкIом — къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние» ирежиссер шъхьалэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и
Президентэу Д. МЕДВЕДЕВ
Москва, Кремль
тыгъэгъазэм и 13, 2011-рэ илъэс
N 1615

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием
икъэралыгъо наградэхэр
афэгъэшъошэгъэнхэм
ехьылагъ

Мэкъу-мэщым гъэхьагъэхэр зэрэщыIыгъэхэм ыкIи илъэсыбэ хьугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм афэшI щытхьуцIэу «Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр

Шыжъ Долэт Хъусенэ ыкIом — Джэджэ районимкIэ пшгъэдэкIыжъэу ыхьыремкIэ гъунэкпкъэ гъэнэфагъэ зигъ обществэу «Архонт-сервис» зыфиIорэм иагроном шъхьалэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и
Президентэу Д. МЕДВЕДЕВ
Москва, Кремль
тыгъэгъазэм и 13, 2011-рэ илъэс
N 1616

Урысые Федераци- ем и Президент и Указ

Урысые Федерацием
икъэралыгъо наградэхэр
афэгъэшъошэгъэнхэм
ехьылагъ

ИлофшIэнкIэ гъэхьагъэхэр зэришIыгъэхэм ыкIи илъэсыбэ хьугъэу гуетыныгъэ фыриIэу зэрэлажъэрэм апае орденэу «Хэгъэгум ыпашъхьэ гъэхьагъэу шыриIэхэм афэшI» зыфиIоу я II-рэ степень зигъ имедалъ

Казыханов Фанюс Раис ыкIом — Адыгэ Республикэм хэдынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэ игуадзэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу
Д. МЕДВЕДЕВ

Москва, Кремль
тыгъэгъазэм и 16, 2011-рэ илъэс
N 1640

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икъэралыгъо
наградэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм
ехьылагъ

НаукэмкIэ, егъэджэн IофымкIэ гъэхьагъэхэр зэришIыгъэхэм ыкIи IэпIэсэныгъэ ин зыхэлъ специалистхэм якъэгъэхьазырын илахьышхо зэрэхишIыхьэрэм афэшI щытхьуцIэу «Урысые Федерацием иапшъэрэ еджапIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр

Бегидова Светлана Николаевна ыпхьум — апшъэрэ профессиональнэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къэралыгъо университетым» икафедрэ ипашэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу
Д. МЕДВЕДЕВ

Москва, Кремль
тыгъэгъазэм и 16, 2011-рэ илъэс
N 1641

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ лъэшэу гухэкI ащыхьоу АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Кабанова Надежда Иван ыпхьум фэтхьаурыхьэх ишъхьэгъусэ идунэ зэрехьожыгъэм фэшI.

Правительствэ телеграммэхэр

Льытэныгы зыфэшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

ИльэсыкIэм фэши сыпфэгүшIо. Ори, кышпэблагэхэми шыIэклэ-псэукIэ дэгъу, хахьо шьуиIэнэу, гэхьагэхэр шьушIынэу сышгү-фэлъаIо.

ИльэсыкIэр мэхъанэ ин зиIэшт хьугъэ-шIэгъэ гушIуагьохэм яилъэсэу, анахь пшгэрылг инхэр псынклэу зышцызшIопхыцтхэ, насыпышхо кыпфэзыхьышт ильэсэу орэхьу.

В. ЗУБКОВ

Льытэныгы зыфэшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

2012-рэ ИльэсыкIэм фэши сыпфэгүшIо!

Ильэсэу икIыгэм тыхэгъу хэхьоныгъэ ышIынымкIэ, цIыфхэм яшIэклэ-псэукIэ зыкьегъэIэтыгъэнымкIэ макIэп тшIагъэр. Ау джыри зэшIохыгъэн фэе пшгэрылгыкIэхэр шыIэныгэм тапашгъ-хьэ кырегъэуцох.

Къыныгъоу шыIэхэм ямылгытыгъэу, тIуацIэ зэдэгъыпIэзэ, обществэм зэдэгъэштэныгъэ хэтIхьан зэрэтIэгъышIыгъэм сицыхьэ телгъ.

Уигухэлхэр зэкIэ кыбдэхъунэу, цыхьэ зыфэшырэ уиныб-джэгъухэр сыдигъуи кышкьотынхэу пфэсэлIо.

Псауныгъэ пытэ, насып уиIэнэу, ИльэсыкIэм гэхьагэхэр пшIынхэу сыпфэлъаIо!

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ и Къэралыгъо Думэ и Тхьаматэу С. Е. НАРЫШКИН

Льытэныгы зыфэшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

2012-рэ ИльэсыкIэм фэши сыпфэгүшIо!

Псауныгъэ пытэ, насып уиIэнэу, уиIофшIэн гэхьагэхэр шышIынэу сыпфэлъаIо.

Льытэныгы кыпфэзышIэу Урысые Федерацием и Аныгъэрэ Суд и Тхьаматэу В. М. ЛЕБЕДЕВ

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу

А. К. ТхьакIушынэм фэIо

Льытэныгы зыфэшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

«Сочи-2014» зыфиIорэм изэхэцкIо комитет ыцIэклэ 2012-рэ ИльэсыкIэм фэши сыпфэгүшIо! Ори, кышпэблагэхэми псауныгъэ пытэ, шыIэклэ-псэукIэ дэгъу шьуиIэнэу, гэхьагэхэр шьушIынэу шыфэсэлIо!

Мыгъэ хэгъэгур Шъачэ шыкIошт джэгунхэм джыри нахь апэб-лагъэ хьушт: волонтерхэр аугъоинштых, музыкэм и Ильэс кыхи-уыгъэу концертишгъэ пчъагэхэр кьагыштых, олимпийскэ машIом изстафетэ изыфэгъэхьазырын рагъэжышт, спорт олимпийскэ псэ-уальэхэр агъэпсыштых ыкIи ахэм дунэе зэнэкьокъушхохэр ащы-зэхашцыхь.

ИльэсыкIэм имафэ пэпчэ гушIуагъо кыпферэхь!

*Дмитрий ЧЕРНЫШЕНКО.
АНО-у «Шъачэ-2014-м» изэхэцкIо комитет»
зыфиIорэм ипрезидент*

Джаш фэдэу ИльэсыкIэмкIэ Адыгэ Республикэм и Лышхь-хьэу ТхьакIушынэ Аслъан кыфэгүшIуагъэх Урысые Федера-цием исубъектхэм ялышхьэхэр ыкIи Адыгэ Республикэм ими-нистерствэхэмрэ иведомствэхэмрэ япашцхэр.

Льытэныгы зыфэшырэ Аслъан Кытэ ыкьор!

Адыгэ Республикэм и Лышхьхьэу узэрагъэнэфжыгъэм фэши сыгу кыздеIэу сыпфэгүшIо!

Псауныгъэ пытэ, насып уиIэнэу, Адыгэ Республикэу цIыф лъэп-кыбэ зышцызэдэпсэурэм социальнэ-экономикэ хэхьоныгъэ ышIыным, лъэпкхэм азыфагу зэгурыIоныгъэ илIыным апае гу-хэлъэу уиIэхэр зэкIэ шыIэныгэм шыпхырыпшынэу сыпфэлъаIо.

Опсэу, отхэжэ, Аслъан!

Шыфхэр кызырэпшыгугъыхэрэри, мурадэу уиIэхэри кыбдэ-хъунхэу пфэсэлIо.

*Льытэныгы кыпфэзышIэу, медалэу «Адыгеим и Шытхьузэхь» зыфиIорэр кызыфагъэишхошагъэу,
Тэхьутэмыкьое районым ицIыф гъэшIуагъэу
ХЪАНЭХЪУ Къадырбэч*

Адыгеим и Лышхьхьэ Ахэджэго Мэджыдэ иунагъорэ иIахьылхэмрэ афэтхьаусыхагъ

Адыгеим и Лышхьхьэу ТхьакIушынэ Аслъан Урысые Федера-цием инароднэ артисткэу Ахэджэго Лие, РСФСР-м искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшхоу, Адыгэ Республикэм инароднэ артис-тэу Ахэджэго Мэджыдэ иунагъорэ иIахьылхэмрэ афэтхьаусыхагъ.

ЗэIашIэрэ общественнэ IофышIэшхоу, театральнэ искусств-вэм иIофышIэ цIэрыIоу, апэрэ адыгэ режиссерэу Ахэджэго Мэджы-дэ ильэс 98-м итэу дунаим ехьжыгъ. «Мэджыдэ Шъалихьэ ыкьом ишыIэныгъэ зэрэпсау цIыфхэм афигъэIорышIагъ. ЕжыркIэ анахь мэхъанэ зилагъэр, итеатральнэ IофышIэгъэ анахь дэгъухэр зыфит-хыштыгъэр, зышхьаамысыжъэу зыфэлажыштыгъэр цIыфыр арь», — кыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан. Адыгеим и Лышхьхьэ зэрэхигъэ-унэфыкIыгъэмкIэ, Ахэджэго Мэджыдэ дунаим зехьжыкым теат-ральнэ чэзыу псау, Адыгеим ирежиссер ыкIи иактер искусствэ ихэхьоныгъэ епхыгъэ лIэшIэгъу псау тарихьым хэхьагъ. «Ахэ-джэго Мэджыдэ Шъалихьэ ыкьор Адыгеим икультурэ илIыкIо цIэрыIоу, творческэ цIыф гъэшIэгъонэу егъэшIэрэу тыгу кы-нэшт», — хигъэунэфыкIыгъ ТхьакIушынэ Аслъан.

Шьугу кьэдгъэкIыжыын Ахэджэго Мэджыдэ Москва дэт Во-стряковскэ къэхалъэм зэрэшагъэIылыжыгъэр.

Адыгэ Республикэм и Лышхьхьэ ипресс-къулыкъу

КЫМЭФЭ ФУТБОЛЫР

«Урожаир» зэкIэми анахь лъэш

Мыекъуапэ футболымкIэ икIымэфэ зэлухыгъэ зэ-нэкьокъу хэлэжьэрэ командэхэу апэрэ купым хэт-хэм яешIэгъухэр аухыгъэх. ХагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэм якъыдэхын фэбэнагъэхэм Адыгэ Респу-бликэм и Лышхьхьэу ТхьакIушынэ Аслъан яплыгъ, анахь дэгъоу ешIагъэмэ афэгүшIуагъ, шIухьафтынхэр аритыжыгъэх.

Тулскэ икомандэу «Урожа-ир» 1:0-у мыекъопэ «Чыгуш-хьэм» текIуи, апэрэ чIыпIэр кыдихыгъ. ЕшIэгъу уахьтэр аухынкIэ зы такыкь фэдиэ кьэ-нагъэу Сергей Крючихиным кьэлапчъэм Iэгуаор дидзагъ.

Командэу «Мыекъуапэр» 3:2-у МГТУ-м текIуи, яцэнэ-рэ чIыпIэр фагъэшхошагъ.

Политическэ партиеу «Еди-нэ Россием» сомэ мини 100 ха-гъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр кы-дэзыхыгъэмэ зэрафигъэшхо-шагъэр Мыекъуапэ иадминис-трацие ипашцэ Михаил Черни-ченкэм зэхыхьэм кышиIуагъ.

Апэрэ чIыпIэр зыхыгъэ «Урожаим» сомэ мин 50, «Чы-гушхьхьэм» мин 30, «Мые-

кьуапэм» мин 20 аратыжы-гъэх.

Вадим Лучиныр бомбардир анахь дэгъу хьугъэ. Кьэлэп-чъэIут анахь дэгъур Николай Шляхов, ухьумакохэм Сергей Крючихиныр кьахагъэшыгъ. Гупчэм анахь дэгъоу шешIа-гъэр Дмитрий Ахба, ыпэкIэ шешIагъэмэ кьахагыгъэр Хьа-бэчыр Рустам.

Ти Лышхьхьэу ТхьакIушынэ Аслъан командэхэм гушыIэгъу афэхьугъ, пацэхэмрэ футболи-стхэмрэ зэхэтхэу нэпэплъ су-рэтхэр атырахыгъэх.

САХЬИДЭКЪО Нурбий.

Джыри зэ закъыфагъэзагъ

Шам шыпсэурэ тилъэп-кьэгъухэу зитарихь чIыгу кьэ-зыгъэзэжынынэу кыкIэлъэIу-гъэхэм адезыгъэштэгъэхэ Адыгэ Республикэм и Лышхь-хьэу ТхьакIушынэ Аслъанрэ АР-м и Парламентрэ мы Iэ-кIыб кьэралыгъом ис адыгэ диаспорэр кьафэраз.

Урысые Федерацием и Пре-зидент, джаш фэдэу Адыгеим, Кьэбэртгэ-БэIткъарым ыкIи Кьэрэццэ-Щэрджэс республи-кэхэм я Лышхьхьэхэм ацIэклэ кьэкIогъэ тхыгъэм кызырэ-щиIорэмкIэ, Шам шыпсэурэ адыгэхэр мы уахьтэм чIыпIэ

кьин ифагъэх, ащ кьыхэкIэу Урысыеми ыпашхьэ ит пшгэ-рылгыри псынклэп.

«Урысыер IэпыIэгъу кьа-фэхьунэу ащ зыкыфэзыгъэ-зэгъэ адыгэхэм джыдэдэм «кьателынкIэх» нахь мышIэми, тилъэпкэ чIыгушгъэ кьэдгъэ-жынынэу тыфай, Темыр Кавка-зым шыпсэурэ тшыхэм ыкIи тшыпхьухэм мамырныгъэрэ зэгурыIоныгъэрэ адытиIэу, Урысыем шыпсэурэ нэмыкI цIыф лъэпкэ зэфэшхьафхэм шхьхьэклафэ афэгүшIэу тыздэп-сэуным тыфэхьазыр ыкIи ты-фай», — кыщелIо тхыгъэм.

Шам шыпсэурэ адыгэ нэб-гырэ 76-рэ ащ кIэтхэжыгъ. Шьугу кьэдгъэкIыжыын, ти-лэпкьэгъухэу мы кьэралы-гъом исхэм яцэнэрэу мыщ фэдэ тхыгъэ кьагъэхыгъ. Зи-тарихь чIыгу кьэзыгъэзэжы-зышIоигъохэм АР-м и Парла-мент адыригъэштагъ. Адыгэ Республикэм и Лышхьхьэу ТхьакIушынэ Аслъан кызы-рэхигъэшыгъэмкIэ, мыщ фэдэ унашгъор зышIын зылгъэкIы-щтыр федеральнэ гупчэр ары ыкIи ар Урысыем изаконода-тельствэ диштэу шытын фае.

Хэхьоныгъэхэр ешIых, ыпэкIэ лъэкIуатэ

Аужырэ шапхьэхэм адиштэ-рэ бэшэрэбхэр кыдэзыгъэ-кIышт цехым ишIын 2011-рэ ильэсым игъэтхэпэ мазэ заво-дым ригъэжыгъагъ ыкIи джы псэолъэшI IофшIэнхэр аухы-гъэх, оборудованиер чIагъэ-уцонэу фежыагъэх. Проектым игъэцэкIэн сомэ миллиони 110-рэ фэдиз пэIуагъэханэу агъэнэфагъ. Джаш фэдэу номер 15 зыхэт хьакIэцэ зэтэгъэпсы-хьагъэ икIыгъэ ильэсым иты-гъэгъэзэ мазэ предприятием ипашцэхэм кызыIуахыгъ, нэ-мыкIэу зэшIуахыгъэри, гухэ-лышышIоу тапэкIи ялэри макIэп.

БлэкIыгъэ ильэсым кыкIоцI анахь чанэу Iоф зышIэгъэ ыкIи заводым хэхьоныгъэхэр ышIын-хэм зилахышIу хэзышIыхьэгъэ IофышIэхэр шытхьу тхыльхэм-рэ ахьщэ шIухьафтынхэмрэкIэ нэужым кьахагъэшыгъэх.

ШыIэныгъэм сьд фэдэрэ зэхьокIыныгъэ кышыхьугъэ-ми, зы нэбгырэ чIэнагъэ ымы-шIэу коллективым Iоф зери-шIэщтыр, шэпхэ инхэм адиш-тэрэ продукциеу кыдагъэ-кIырэр Адыгеим имызакъоу, Урысыем ишъолгыр зэфэшгъ-хьафхэм, IэкIыб кьэралыгъо-хэм алъагъэлэсыным, цIыфхэр агъэрэзэнхэм тапэкIи яшъып-кьэу зэрэпылгышцхэр Пэнэшъу Кьэплъан кIэухым кыIуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

ООО-у «Мыекъопэ пивэшI заводым» 2011-рэ ильэсым Iофэу ышIагъэм изэфэхьы-сыжхьэм, кьыхьэгъэ ильэсым пшгэрылг шхьхьалэу зыфигъэ-уцужыыхэрэм заштыгъуш-Iэгъэхэ зэхыхьэ мы мафэхэм Мыекъуапэ шыкIуагъ. За-водым игенеральнэ директорэу Пэнэшъу Кьэплъан Iофтхьаб-зэм пэублэ псалъэ кышышIы-зэ, ильэсыкIэу кьыхьагъэм фэши зипэщэ коллективым игуагъэу кыфэгүшIуагъ, ильэ-сэу икIыгъэр отраслымкIэ кы-нынгъэ нахь мышIэми, гэхьэ-гъэшIухэр зэрашIыгъэр, гъэ-хьагъэу яIэхэм ахагъэхьон зэралгъэкIыгъэр зэкIэми анахь шхьхьалэу кыыхигъэшыгъэх.

2010-рэ ильэсым егъэпша-

гъэмэ, 2011-рэ ильэсым кы-кIоцI заводым ышгъэ продук-циер проценти 10-кIэ нахьыбэ хьугъэ. Ильэсым кыкIоцI Урысыем ыкIи IэкIыбым ащы-зэхашцэгъэ кьэгъэлъэгъонхэм, зэнэкьокъухэм Мыекъопэ пи-вэшI заводыр чанэу ахэлэжыагъ ыкIи дышгъэ медальхэр, хагъэ-унэфыкIырэ чIыпIэхэр пчъа-гъэрэ кыфагъэишхошагъэх.

Предприятием Iоф шызы-шIэхэрэм ялэжыапкIэ 2011-рэ ильэсым процент 15-кIэ кьа-Iэтыгъ. Производствэм зы-рагъэушхьомбгъун зэралгъэ-кIыгъэм ишIуагъэкIэ, ащ Iоф шызышIэхэрэм япчъагъэ нэб-гырэ 27-кIэ нахьыбэ хьугъэ ыкIи джырэ лъэхьаным ахэр нэбгырэ 205-рэ мэхьух.

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ лъэшэу гухэкI шыхьоу РСФСР-м изас-луженнэ артисткэу, Урысыем инароднэ артисткэу Ахэджэго Лие Мэджыдэ ыпхьум фэтхьа-усыхэ ятэу РСФСР-м искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшхоу, Адыгэ Республикэм ина-роднэ артистэу Ахэджэго Мэджыдэ Шъалихьэ ыкьом идунэу зэрехьожыгъэм фэши.

Дунэе нэфыр арегьэлъэгъужьы

Цыфыр ипсауныгъэкӀэ зыгорэм ыгъэгумэкӀы хъумэ, врачыр ары апэу экӀуалӀэрэр. Врачыр гушылэгъу зэрафэхъурэм, исэнэхъат хэшлыкӀэу фырилэм ялътыгъ гумэкӀыгъо зилэм изытетыштыр. Хъут Фатимэ илээс 22-рэ хъугъэу медицинэм илофышӀ. Адыгэ республикэ сымэджэхэм нэхэм ямикрхирургиекӀэ иотделение ипаш. 2008-рэ илээсым медицинэ шӀэныгъэхэмкӀэ кандидат диссертациер Москва кышчыгъэшъыпкӀэжыгъ. Бзылфыгъэ нэхч-гушхым илофшӀэн ыгу зэрэрихъырэр кыхэхъэу, сымаджэхэм шъырытэу адэгущыӀэ. Нэм зэрилъэгъурэм кыкӀимычыным пачахъыбэу уналэ зытебгъэтын фаер Хъут Фатимэ кӀедгъэлъатэ тшӀоигъоу тыулагъ.

— Фатим, медицинэ сьдэуштыу уишылэныгъэ шыщ хъугъа?

— Сянэжъ сьдигъуи врач сьхуным кӀэхъопсыштыгъэ. СицылыкӀугъом кышчегъэжыгъэу ащ сьфэхъагъ. Тиунагъо врач кыкӀыгъэп. Сянэшым ипшъа-шъэхэм медсестра сэнэхъатыр медицинэ училищым шьызэрагъэгъотыгъ.

— Мафэ кӀэс цыф зэфэшхъафхэр кышъо-кӀуалӀэх. Ахэм агу-мэкӀхэр зэфэдэхэп. Гушылэ кӀафэжыгъоты-ныр псынкӀа?

— О дахъу кыбдзекӀонхъу зэрэфаем фэдэу, сымаджэм уналэ тебгъэтынэу шьыт. Нэм фэмсакыхъэзэ хъужыныхъагъэу «глаукома» зыфаӀорэ узыр зилӀэхэр кытэкӀуалӀэх. Ахэм уадэгущыӀэнкӀэ нахъ кӀын мэхъу. Цыфыр зыгъэгумэкӀырэр кызыыхагъэщыкӀэ поликлиникэм сымаджэхэм ащылъэплъэх, яӀазэх. Ушъый гушылӀэхэр ятӀохъэзэ, яшылӀэныгъэ ыпӀэкӀэ зэрэлягъэкӀотэн фаер агурытэгъало. ТишӀуагъэ зэдгъэкӀышхъэрэр бэу отделением кӀэкӀох. НахъыбэмкӀэ зынэ кышчыкӀэрэм нэгъунджэ зыкӀильхъэмэ хъужыштыт кышӀошӀыгъэ, неп, неуш ылӀозэ уахътэр егъакӀо. Игъом врачым

екӀуалӀэрэп. Зы нэм зэрымилъэгъурэр игъом кӀамышӀэу кы-хэкӀы.

— Сьд фэдэ нэшанэ-ха зигугъу кӀэпшыгъэ узым илӀэхэр?

— Пчэдыжым нэм пшӀагъо фэдэу кытехъэ, натӀэр онтэгъу мэхъу, нэм зыгорэ кӀэтэкӀуагъэм фэд. Ащ фэдизэу а узыр кыры-пшӀэнэу нэшанэхэр илӀэхэп. Загъорэ кыхэхӀы ныбжыкӀэхэм зы нэлъэныкъом зэрымилъэгъужырэм гу лъабытэу. Ахэр нахъыбэмкӀэ тхэхэрэр арых. ЦыкӀу-цыкӀуэзэ нэм зэрилъэгъурэм кыкӀелчы, етӀанэ нэфынэр ымылӀэгъужы мэхъу. ОшӀэ-дэмышӀэу яуз ыгъэгумэкӀыхэ зыхъу-кӀэ, сымэджэхэм кӀэкӀох. Шъоушыгъу уз зилӀэ цыфым нэм лъэшэу ыналэ тыригъэтын фаер. Ренэу заригъэуплӀэкӀунэу шьыт. Ау ар экӀлэми агъэцакӀэрэп. Лазернэ хирургием икабинет ти. ЧыпӀэр зэрэтфимыкӀурэм кы-хэкӀэу, ар шъоушыгъу узым зы-щелӀэхэрэ Гупчэу МыекӀуапэ дэтым тхыгъэ. Глаукомэр хъмы-ужыныхъэзэ тӀэзэн амал ти. Нэр зышырагъэтӀысхъажэу Мулдашевэм имедицинэ Гупчэу Уфа дэтым психокоррекцием иот-деление ил. Нэшъу хъугъэхэм иоф адашӀэ. Ахэм екӀолӀэкӀэ гъэ-нэфагъэ яшыкӀагъ. ПӀогъого ащ сышылагъ. СшӀогъэшӀэгъонэу

яӀофшӀэн сылтыплъагъ. ЗымылӀэгъухэрэр алӀпкӀ-лъӀпкӀэхэмкӀэ плӀэнхъу агъасэх. Апэрэ нӀплӀэгъумкӀэ амылӀэгъуми кӀа-пшӀэрэп. Ащ шьыслӀэгъугъэмрэ шьызэхэсхыгъэмрэ сӀофшӀэн кышчысфӀедэжыкӀы. Сымаджэхэм екӀолӀагӀэ кӀафӀэсгъоты.

— Лъэхъанэу тызыхъ-тым техникэ зымылӀэ-ужыгъохэр кыдӀэкӀох. Мафэ кӀэс компьютер-хэм такӀырыс. Нэм зэрилъэгъурэм кышчымыкӀэ-ным пачахъыбэу цыфым ышӀэн фаер?

— Чыжъэу плӀэмэ зымылӀэгъухэрэр, «синдром сухого глаза» зыфаӀорэр (излучением кы-хэкӀы) кызызузыхэрэм япчӀагъэ хэхъо зэпыт. Благъэу зыгорэм уеплӀы зыхъукӀэ, нэм илыпцэхэр зӀцэкӀох. Ренэу упражненииер пшӀыхэмэ дэгъу. Сыхъатрэ цы-фым иоф ышӀагъэмэ, такыкӀы 10 — 15-м кыкӀоцӀ ынэхэм заригъэгъэпсэфынэу шьыт. Чыжъэу уплӀэшт, шъхъаныгъуп-чым уишлыштыт. Ащ ишӀуагъэкӀэ нэм илыпцэхэм загъэпсэфы.

— Джьдэдэм лӀзэгъу уз зэфэшхъафэр рекла-мэмкӀэ кӀытых. Ахэм цы-хъэ афӀпшымэ хъушты?

— Черникэр, лютеин зыхӀэлъ уцхэр нэмкӀэ дэгъух. Игъоры-гъоу ащ фэдэ препаратхэм уяшъо-мэ нэм ыкуцӀ ухъумагъэ мэхъу. Хэти ежъ кӀекӀуштыр егъэунэ-фы, шӀокабыл хъумэ, ишӀуагъэ кӀэкӀошты.

— Ныбжъ зилӀэхэр нэм ымыгъэгумэкӀыныхэм паекӀэ сьда аналэ зыты-рагъэтынэу шьытыр?

— Врачым дэжъ игъом кӀонхъае. Препарату шъхъадж ишы-кӀагъэр зэфӀэшхъафы. Ахэр вра-чым кырытхыкӀыштыт. Узыр игъом кызыыхагъэщыкӀэ, лӀзэ-ныри нахъ лӀшӀэхы мэхъу.

— Фатим, мары сымэ-джэщыр агъэкӀэжы, кӀэралыгъо программэм кызырэдыхӀытагъэу, илӀэс экӀлӀыкӀохэм медицинэм иучрежде-ниеэр техникэмкӀэ зэ-тырагъэпсыхъагъэх. Шъуиотделение кынын-сыгъэу кысщэхъу.

— Сымэджэхэм гъэцӀэкӀэ-жыны иофшӀэнхэр зэрэрашӀылӀэ-хэрэм тебгъэгущыӀо. Цыфэу кӀе-кӀуалӀэхэрэмкӀи иоф шьызышӀэ-хэрэмкӀи гоӀу. 2003-рэ илӀэсым америкӀанскэ фирмэу «Милле-ниум» зыфиӀорэм кыдыгъэкӀы-рз аппаратыр кытфашӀыгъагъ. Ащ иоф рытгӀшӀэ. ИлӀэс кӀэс кӀэ горӀхэр кӀежъэх, ахэм зашчыт-гъэгъуазэ. Москва, Уфа тишӀэ-ныгъэхэм ашӀахэтгъахъо. ТкӀош республикӀэхэу КъэрэщӀэ-ЩӀэрджэсым, КъэбэртӀэ-БӀэлъкӀарым ащылажъэхэрэм тиӀофышӀэгъу-хэр алоклӀэх, тызэхъэх, тишӀлэны-гъэхэмкӀэ тыздэгъуашӀэ. МыекӀуа-пэ кызыэкӀохэм аппаратурэу ти-лӀэр, отделениеер зэрэзтегъэпсы-хъагъэр лъэшэу агу рихыгъэх. Сымэджэхэм иврач шъхъаӀэу КъэлӀэкӀутӀэкӀо Казбек лъэшэу ишӀуагъэ кытегъэкӀы. АщкӀэ тхъауегъэпсэу есӀомэ сшӀоигъу. ТызфӀэныкъо шьӀлэ хъумэ, хэкӀы-плӀэхэр кытфегъотыт.

— УисэнэхъаткӀэ шьы-сэтехьыплӀэу хэта уиӀа-гъэхэр?

— Галина Коваленкэр отделением иззэхъэн, игъӀэпсын пы-лыгъ. Бэ ащкӀэ ышӀагъэр. Ли-лия Исаковам лъэшэу сьфӀэ-раз. ИлӀэс экӀлӀыкӀохэм па-щэу отделением илагъ. Ар кы-зытфагъакӀом микроскоп дэгъу-хэр кызыфдгъӀэфедэхъэзэ опера-циехэр тшӀынхъу едгъэжыагъ. Иоф сшӀлӀэнэу зесэгъэжыакӀэм бэ-мэ сынаӀэ атырысигъэдзгъ. Зэ-дэлажъэхэрэм упчӀабэ зэдызэхъ-тӀэфы. Врач ныбжыкӀабэ тиӀэ хъугъэ. ТиӀофышӀэгъухъу нэ-мыкӀ кӀалэхэм ащылӀэхэм упчӀэ-жыгъэу тафэхъу. Сымаджэхэм тишӀуагъэ зэрагъэкӀыштыт тьпылӀ.

— Операцие анахъ кы-нэу пшӀыгъэмэ ягугъу кӀэпшыгъэмэ дэгъугъэ.

— Операцие пӀэпч кӀын ыкӀи зэфӀэдӀ. Цыфым уишӀуагъэ зэ-рекыгъэр кӀапшӀэу операциер дэгъу дэдэу зызэшӀобгъэкӀыкӀэ, угу кыдешае.

— Наукэмрэ медици-нэмрэ лъэшэу зӀпхы-гъэх. Кандидатскэ дис-сертацием итхын, икӀэгъэшъыпкӀэжыкӀы-нэу сьда кӀэу кыхэхъы-гъэр?

— «Воспалительные заболе-вания и применение Мулдашев-ского алапланта» зыфиӀорэ шъхъэр сидиссертацие илагъ. Ащ икӀэгъэшъыпкӀэжыкӀынкӀэ уплӀэ-кӀунхэр сшӀыгъэх. Сымаджэхэм яшӀоигъоныгъэкӀэ анализхэр алысхыгъэх. Алаплантыр кызы-фӀэгъэфеде, станицэу Ханскэм шьыпсэурэ кӀэлӀэцӀыкӀум опера-цие фӀэсшӀыгъагъ. КӀэлэ лӀта-хъом ынэхэр тыгъэм шьызыухъу-мэрэ нэгъунджэхэр зыкӀимылъ-хъэу унэм кыкӀышхъуштыгъэп. Ащ ыуж ынэхэр зэтеуцожыгъэх. ИлӀэс экӀлӀыкӀохэм научнэ исследованиеу сшӀыгъэхэм яшӀуагъэкӀэ алаплантым шӀуа-гъэу илӀэр сӀэ сшӀхъэкӀэ згъэунэ-фыгъэ.

— УигухӀэлышхъэр кыбдэхъунхъу пфӀэ-тӀо.

ДАУТЭ Анжел.

СурӀэтым итыр: Хъут Фатим.

Сомэ мин 500-м нэсэу ратышты

Шъугу кӀэдгъэкӀыжыкӀы, МыекӀуапэ дэт тучанэу «Къалэм и Гупч» зыфиӀорэм ювелир пкыкыдохэр зышӀащӀэр отделэу хэтыр бэмышӀэу ахъункӀагъ. Анахъ гухэкӀыр тучаныр кӀэзыгъэгъунэштыгъэ хъулъ-фыгъэр зэрауӀыгъэр ары. Джащ фэдэу сомэ миллиони 5 фӀэдиз зыо-сэ пкыгъохэр тыгъуакӀохэм зыдахыгъ.

Мы уахътэм бздӀажӀлӀэхэм якъэгъотын епхыгъэ Иофхъабзэхэр макӀох. Автомобилэу «Лада-Приорэ» тыжынышъоу кӀэралыгъо номер зыпымылӀэу ахэр зырытӀысхъажыгъэхэр зылӀэгъугъэ шыхъатхэр полицием кыгъотыгъэх. Ау ащкӀэ Иофыр зшӀлохыгъэ хъуштыт.

АР-м и МВД ипресс-кӀулыкӀу кызырӀэтиӀуагъэмкӀэ, мы хъугъэ-шӀагъэм, бздӀажӀлӀэхэм афӀэгъэхыгъэ кӀэбар горэ правэухъумекӀо органхэм алъызыгъӀэсырэм сомэ мини 100-м кышчегъэжыагъэу мин 500-м нэс полицием ратыштыт, макъэ кӀэзыгъӀэурэр зышчыщыр аушъэ-фыштыт.

ГӀШЪЫНЭ Сусан.

«Африканскэ емынэм» ыгъэлӀагъэхэу егуцафӀэх

УФ-м и МЧС Къыблэ федеральнэ шъолъырымкӀэ и Гупчэ кы-зэритыгъэмкӀэ, Краснодар крайм икӀалэу Тимашевскэ пэмычыжъэу шьыт агропромышленнэ заводэу кӀо лъӀпкӀэ зэфӀэшхъафхэр зышӀахъухэрэм кӀо 98-рэ шьылагъ. Ахэр «африканскэ емынэм» екӀодылагъэхэу егу-цафӀэх. БлӀэкӀыгъэ шӀэмбэтыр ары кӀохэр зэрӀлагъэхэмкӀэ макъэ кы-загъӀугъэр, кызыыхэкӀыгъэр Кропоткин иветеринарнэ лабораторие мы уахътэм зэрегъашӀэ. МЧС-м ипресс-кӀулыкӀу кызырӀэтирэмкӀэ, кызы-мэтшӀаплӀэм экӀлӀэмкӀи шъхъэ мин 39-у шӀагыным шьыщэу кӀо 2400-р кӀахӀпшынхэ фаеу шьыт. Къоу ашӀолӀагъэхэр агъэстыжыгъэх, заводыр зыдэт поселкэу Индустриальнэм идэхъэгъукӀэ ветеринарнэ пост ша-гъэуцугъ.

2007-рэ илӀэсым кышыублагъэу «африканскэ емынэр» Урысые Фе-дерацием исубъект 21-мэ ашӀагъэунэфыгъах. БлӀэкӀыгъэ 2011-рэ илӀэ-сым ар унагъохэм алыгъ кӀохэм кӀахэхъагъ, нэужым мзыкӀьохэм кӀа-узыгъэу Ростов ыкӀи Тверской хӀэкухэм, Адыгеим, КъэрэщӀэ-ЩӀэрджэс ыкӀи КъэбэртӀэ-БӀэлъкӀар республикӀэхэм ашӀагъэунэфыгъ. Россельхоз-надзорым ипашӀэ игуадзэу, УФ-м иветеринарнэ инспектор шъхъаӀэу Ни-колай Власовым кызырӀорэмкӀэ, «африканскэ емынэм» джыри зэ Уры-сыем зышчышхъомбгъуным, ащ иевропейскэ лъэныкъо зэрӀыштыгъэу зӀлы-убытыным ишчынагъо шьыт.

Исэнаушчыгъэ хегъахъо

Хьаклэмыз Замирэ Адыгэ къралыгъо университетым июридическэ факультет ия 3-рэ курс ис, лэклэб къралыгъуабзэхэр зыщызэрагъэшлэрэ факультетыми шеджэ. Инджылызыбзэклэ Иоф ышлэнэу сэнэхъатыр кызылэклэгахъэ. Ащ фэшъафэу Замирэ оред кылоныр иклас. Джазым нахъ зыфекъудыи. Университетым щызэхашэрэ зэнэкъокъухэм чанэу ахэлажэ. Сэнаушчыгъэ зыхэлъхэм искусствэхэмклэ язэлуклэгъухэм щытхъуцлэхэр къащыдехы.

хэклэу, оредыр зызгъэшлагъ. Лэклэб къралыгъуабзэхэр зыщызэрагъэшлэрэ факультетым иклэзэгъаджэхэм гушылэхэр тэрэзуу кызырэллоштым сыщэгъэгъозагъ.

Пшъэшэ ныбжьыклэм оредылоу Лара Фабиан итворчествэ ыгу рехъы. Ащ иорэд зырызхэр кълех. Адыгэ къралыгъо университетым культурымклэ игупчэ ипашэу Мурэтэ Лидие лъэшэу фэраз. Адыгэ Республикэм ныбжьыклэ Иофхэмклэ и Комитет зэхишэрэ зэлуклэхэм илахышлу ахышыхъ.

— Ныбжьыклэхэр ащ фэдэ зэлуклэхэм нахыбэрэ ахэлажэхэмэ дэгъу, — ело Замирэ. — Щылэныгъэм зыкызы-

рэцагъотыштым, яклэс Иофым гъэхъэгъэшлэхэр зэрэщашыштхэм афагъасэх, нэлуасэ щызэфэхъух.

Сценэм имызакъоу, юрист сэнэхъатыми хэшылк фыри-лэным пылъ. Я 4-рэ курсым практикэу ялэщтым ежэ.

Замирэ янэжэ-ятэжэхэр Хьаклэмзые шэпсэх. Ахэр зыщигъэгъушхэрэп, зэрэгъэлэгъух. Налшык илахылхэм адэжэ хьаклэлэ клоныр иклас. Кълэр лъэшэу ыгу рехъы. Иныбджэгъухэм ягъусэу чыплэ дахэхэр зэрэгъэлэгъух.

ДАУТЭ Анжел.

Сурэтым итыр: **Хьаклэмыз Замирэ.**

— Испаныбзэклэ, инджылызыбзэклэ, французыбзэклэ оредхэр кърэсэлэх, — кълэуатэ Замирэ. — Французыбзэр зэрэ-сымышлэрэм емылгытыгъэу, искусствэр зэрэсикласэм кы-

ТКЪОШ РЕСПУБЛИКЭХЭМ КЪАРАТХЫКЫХЭРЭР

Осэшхо зилэ клэлэегъадж

Кытклэхъухьэхэрэр гъогу зафэ тещэгъэнхэм, шлэныгъэ дэгъу ягъэгъотыгъэным зыкъарыу хэзылхьэрэ клэлэегъаджэ лэзэхэр имаклэхэп тиреспубликэ. Анахъэу тигуапэр адыгабзэмклэ езыгъэджэрэ клэлэегъаджэхэм ялофшлагъэ кыкклэлорэ гъэхъагъэхэр ары. Джырэблагъэ ныдэлъфыбзэмклэ езыгъаджэхэрэм яурысые зэнэкъокъоу Москва щыреклоклыгъэм хэлэжыагъ къуаджэу Альтуд дэт гурыт еджаплэу N 2-м адыгабзэмрэ литературэмрэклэ икклэзэгъаджэу Къумыкыу Светланэ.

Ащ Москва кыштитыгъэ мастер-классыр лъэшэу агу рыхыгъ ыкли ящэнэрэ чыплэр кыфагъэшъошагъ. Светланэ иурокхэр гъэшлэгъонэу, клэлэцылкыхэр дихыххэу, фэклэщыгъоу егъэпсых. Егъэджен программэм кыдылгытэхэрэм анэмыклэу, Къумыкыу класснэ Иофшлэнхэр, зэнэкъокъухэр, олим-

пиадэхэр зэхещэх, теле-радиокъэтынхэм ахегъэлажэх икклэеджаклохэр, тхаклохэм, усаклохэм нэлуасэ афешых, зыплыхыакло ещэх. Исэнахъат ишъэф пстэури зышлэрэ клэлэегъаджэм кытклэхъухьэхэрэм ныдэлъфыбзэр, лъэпкъ шэн-хабзэхэр шлу арегъэлэгъух, лъэпкъ тхыдэр арегъашлэ. Егъэджэкло лэзэм сабыим хэлъ зэчыир кыыхегъэщышъу ыкли ащ зызэрэригъэужыштым иамалхэр кыугушпысызэ гурэ псэрэклэ адэлажэ.

Къумыкыу Светланэ адрэхэм зэрэтектырэр творческэ гупшысаклэ зэрилер, аригъэхьэрэ предметым егъэлыгъэу зэрэдиыхыхэр, джыр шлэныгъэ-егъэджен амалхэр кызырэрзфигъэфедэхэрэр ары. Ащ фэдэ еклолаклэр лэпылэгъу кыфэхъу клэлэеджаклом произведе-нием ыкупклэ зэхишлэнымклэ, художественнэ гушылэм икъарыу, ащ

хэлъ лъэпкъ гупшысаклэр кыгурылонымклэ.

Зигугъу къэтшырэ клэлэегъаджэм илофшлагъэ кыкклэлорэр нэрылэгъу. Ащ ригъаджэхэрэм район, республикэ олимпиадэхэм апэрэ чыплэхэр къащыхых, джащ фэдэу шлэныгъэ-практикэ конференцихэм чанэу ахэлажэх.

Район зэнэкъокъухэм икклэеджаклохэр зэрэщатеклохэрэм афэшл мызэу, мытлоу Къумыкыу Прохладнэ районным гъэсэныгъэмклэ икьутамэ щытхъу тхылхэр кыфигъэшъошагъэх.

«2007 — 2011-рэ илэсэхэм лъэпкъыбзэхэмклэ зэрырагъэджэрэ тхылхэм якыдэдэгъэклэ» зыфилорэ программэм игъэцэклэн, я 5,9-рэ классхэм апае адыгабзэклэ кыдагъэклэр учебникхэм яавторхэм ащыш.

2009-рэ илэсэм кыщегъэжыагъэу адыгабзэмрэ адыгэ литерату-

рэмрэклэ клэлэегъаджэхэм ярайон методикэ гупчэ Къумыкыу ипаш. Сыдыгъуи зэнэкъокъухэм ахэлэжэным, илофшлагъэхэр кыгъэлэгъонхэм Светланэ адэшъахы-рэп. 2007-рэ илэсэм Къумыкыу Альтуд гурыт еджаплэм «Илэсэм икклэегъаджэ» зыфилорэр кышчыфагъэшъошагъ, а илэс дэдэм районым щыклогъэ зэнэкъокъуи апэрэ чыплэр кышчыгъэшъыпкъэжыгъ.

«Сыбзэ — сыпсэ, сидунай» зыфилорэ республикэ фестиваль-зэнэкъокъоу 2009-рэ илэсэм щылагъэм ящэнэрэ чыплэр кышчыхыгъ. 2010 — 2011-рэ илэсэхэм клэгъэ фестиваль-зэнэкъокъуи щытеклуагъ.

Клэлэегъаджэ лэзэм, бзылгыгъэ шгырытым, цыф хьалэлым гъэхъагъэу илэхэр зишушлагъэр ежыр ары. Исэнахъат хэшылкышхо зэрэфырилер, шлэныгъэ куу зэрэбгъодэлъыр, ихэкурэ иныдэлъфыбзэрэ шлу зэрильэгъухэрэр арыштын Къумыкыу Светланэ кыдэлажэхэрэми, икклэеджаклохэм, ахэм янэ-ятэхэми осэшхо, шъхъэклафэ зыкыфашылер.

ШЫПШ Даян.

Налшык.

Насып ил шгыпкъагъэ зыхэлъ, зафэу зеклорэ цыфым, сабийхэм ятэрэм, зилофышлэхэр псэпэшлэным фэзыгъэлорышлэрэм.

Зигугъу къэсшышт Дышгэклэ Хьасанбий Владимир ыкьор ащ фэдэ цыфхэм ащыш. Ар шэн дахэ зыхэлъ, цыфыгъэр, намысыр зыгъэлэплэрэ, лытэныгъэшхо зыфашырэ адыгэлл.

Владимир 1956-рэ илэсэм тыгъэгъазэм и 12-м къэхъугъ. Зеленчук районным хэхэрэ Къардэныдж къуаджэм дэт интернатым илэси 8-рэ зыщеджэ нэуж кызышчыхъугъэ Бэслынэе къуаджэм кьегъэзжышъ, я 9 — 10-рэ классхэр ащ кышшеухыжых.

Хьисапымрэ физикэмрэ дэгъоу кызырэдэхъурэм шыгушхукыгъэ Владимир кълэу Полтавэ дэт псэолэшл институтым члэхъэ ыкли ин-

Шушлэныр ишашхъ

женер-псэолэшл сэнэхъатыр ащ щызэрэгъэгъоты. Нэужым мэшлокугогу транспортымклэ институтэу кълэу Иркутскэ дэтыр заочнэу кълэу. 1983-рэ илэсэм апшгэрэ еджаплэр кызыеух нэуж Владимир кълэу Черкесскэ кьегъэзжы ыкли псэолэшлыным фэгъэзагъэу мэлэжэ.

Владимир лэнылэ заулэмэ алу-тыгъ, ау зыщылэжэрэ Иофшлэлэр зэрэтемыгъэпсыхыагъэм пае ежышыхъэ фэлэжэнэу мурад ышлыгъ. Ащ зэрилгытэрэмклэ, сыд фэдэрэ лъэхъани лэжэнэу фаем амал, фэмыем ушъагъу кьегъоты. 1991-рэ илэсэм кышшегъэжыагъэу «Стройсервис ДВХ» зыфилорэм, буж-клэ ЗАО-у «Стройбытсервисым» япэцагъ. Джы Владимир ООО-у «Кедр и К» зыфилорэм игенеральнэ директор.

Псэолэшлыным икьоу ушчымыгуазэмэ, ащ фэдэ лэнылэхэр зехъгъошлэхэп. Ау Владимир Иофэу зыфэгъэзагъэм хэшылкышхо фыри-лэш, сыдыгъуи ишпырылхэр дэгъоу егъэцэклэх. Гъэхъагъэу уилэхэм зыбгъэгупсэфыллэ, укъэуцу мыхъунэу аш елгытэ. Владимир цыфхэм аришэрэ псэолапхэр Сыбыр кырашчы, тадэжэ кышчыкылерэ чыгхэм анахы ахэр нахышлэх. Ды-

шгэклэ Владимир пэшэныгъэ зыдызэриххэрэ компанием илофхэр дэгъоу зэпэфэх, тиреспубликэ имызакъоу, нэмыклэ хэгъэгъухэми ар ащашлэ хъугъэ, Красноярскэ краим, Иркутскэ хэкум ялофшлэлэхэм ащ зэпхыныгъэ адырил.

Владимир Иоф шлу елгытэу, бэдэр зэфышчытыклэхэм дэгъоу ащыгуаз. Епхыжыгъэ Иофыр кыдэпхыныр тиухытэклэ псынклагъоу щытэп, зэнэкъокъу ин зэрэшылэм кыхэклэу, Иофэу узыфэгъэзагъэм гъэхъагъэхэр щыпшылхэр ащ нахъ кыныжэ. Ау зэрало хабзэу, «Хьарэчэт зыхэлъыр бэрэчэт щыклэ-штэп».

Дышгэклэмы ишлушлэ лэпылэгъу сабий лыгыплэхэм, интернатхэм ачлэхэм, гъот маклэ зилэ унагъохэм альегъэлэсы. Гушылэм пае, интернатэу зыщеджыгъэм щалыгъ клэлэ-цылкыу пчъагъэр зыфэдызыр илэ-сыклэ къэс зрегъашлэш, шлухъафтын зэфэмыдэхэмклэ ахэр егъэгъушлох. Ащ нэмыклэу, Бэслынэе къуаджэм дэт мэшытым гъэ кьэс пхъэклэ дэлэпылэ. Къоджэ гурыт еджаплэм, сымэдэжэми гъэцэклэ-жын Иофшлэн горэхэр арашыллэхэ зыхъукыи ишлуагъэ арегъэклэ. Хэгъэгъу зэфэшъафхэм ащызэхашэрэ зэнэкъокъухэм ахэлэжэрэ спорт-

смен ныбжьыклэхэми ар аделэ. Дышгэклэмы имылыку Адыгэ Хасэм ифонди хелъхъэ. Адыгэ тхылъ кыдэзыгъэклэныу зыгъэхъазыры-хэрэри Владимир кызылэгулэхэклэ ыкыб афигъазэрэп. Ным иаллеу Бэслынэе къуаджэм щэгъэпсыгъэм дэт саугъэтми ащ имылыку хилъхъагъ. Гъэзетэу «Черкес хэку» зыфилорэр кызытхыкынын зыфы-зэшломыкылерэ икьоджэгъухэми ар аделэ.

«Дунай зыгъэнэфырэр тыгъэ, гъашлэр зыгъэдахэрэр Иоф дэгъур ары» зэралоу, Дышгэклэ Владимир сыдыгъуи шушлэныр ишашхъэу мэлэсэу, бын-унэгъо дахи ил. Ыкьо нахыжыгъэу Заур кълэу Ростов дэт заводэу «Россельмаш» зыфилорэм маркетингымклэ икьутамэ ипаш, ыпхъу гурытэу Иринэ кълэу Москва финансахэмклэ академиеу дэ-тыр, ыпхъу нахыкылу Мадинэ Москвскэ институтэу интерьерымклэ дизайнер сэнэхъатым зышчыфагъасэхэрэр къаухыгъ.

Илофышлэхэм ренэу ахэзыгъэхьорэ, гупыкышхо зилэ Дышгэклэ Владимир Илэсыклэу кыхъагъэм мурадэу илэхэр зэклэ кыдэхъунхэу тыфэлъало!

КИУШТЭ Дин.

Черкесск.

Къуаджэм ицЫф гъэшІуагъэхэм ахэхьо

БэмышІэу Теуцожь районмкІэ Джэджэхьаблэ културэм и Унэу дэтым мэфэкІ зэхэхьашхо щылагъ. Зыфэгъэхьыгъагъэр «Джэджэхьаблэ ицЫф гъэшІуагъ» зыфилорэ щытхьуцІэр зыфагъэшъошагъэхэм ятыжыгъэныр ары.

МэфэкІ зэхэхьэр пэублэ пса-лъэкІэ кызылхыгъыкІ зери-шагъэ Джэджэхьаблэ чЫпІэ коим ипашэу Уджыхьу Алий. Апэу ащ сценэм кырегъэблагъэх щытхьуцІэр зыфагъэшъошагъэхэу, Джэджэхьаблэ икІэлэпІу-гъэхэу МыекьуапкІэ фирмэу «Адыгпромстроим» ипашэу ХьутЫжъ Аслъан-хьаджэр, КраснодаркІэ ООО-у «Кубань-полиэтилен» зыфилорэм иин-женер шъхьалэу Нэхэе Адам, Тэуехьаблэ икІэлэпІу-гъэхэу МыекьуапкІэ «Адыгавтодорым» иІэшъхьэтетэу Гусэрыкьо Хьызыр (а мафэм ар мэфэкІ зэхэхьэм къэкІошъугъэп), Адыгэ-кьалэкІэ ООО-у «Инком» зыфилорэм ипашэу Янэкьо Аскэр.

Ащ ыуж чЫпІэ коим ипашэу Уджыхьу Алий ыпшъэкІэ зыцІэ къетІогъэ кІалэхэу мэфэкІ зэхэ-

хьэр зыфызэхашагъэ пэпчъ щыІэныгъэ гъогоу кыкІугъэр, институтэу кыухыгъэр, ІофшІэ-нэу ыгъэцэкІагъэхэр, къуаджэм ІэпыІэгъоу кыритыгъэхэр зыфэдэхэр зэІукІэм къекІоллагъэхэм джыри зэ агу кыгъэкІыжыгъэ. Нэужым «Джэджэхьаблэ ицЫф гъэшІуагъ» зытетхэгъэ лентэ пльыжыр Уджыхьу Алий чылэм инахьыжъхэу мы Іофым кІэщакІо фэхьугъэхэу Хьут Якьубэ, Лъащэкьо Рэмэзанэ, Лыбызу Рэмэзанэ игъусэхэу апэу ХьутЫжъ Аслъан-хьаджэм фэгъушохэзэ а щытхьуцІэр къэзыушыхьатыр тхылымыр къэ-гъагъэхэмрэ ратых.

— Алахьым шІу зыфишІэн быслымэн зэІулагъэх, — микрофonom кыІохьашъ, ипсэлъэ кІэкІ кырегъагъэ ХьутЫжъ Аслъан-хьаджэм. — Чылэу уз-

щышым ушалъытэ зыхьукІэ нахь насыпыгъэ щыІэп. Сигуапэ, сэгъушІо уасэ кызырэрэфэ-шъушІырэм фэшІ. Сэ илээс зэкІэлъыкІохэм кысатыгъэхэу бгъэхалъхьэхэр сІлэх, ауми мы щытхьуцІэу непэ кысфэжъугъэ-шъошагъэр ахэм анахь сэгъэ-лъапІэ.

Сэ сшъхьэкІэ чылэм фэсшІа-гъэр сшІуабэп, сшІомакІ нахь. Мы дунаим цЫфыр ІэнэкІэу кытэхьэ ыкІи джащ фэдэ къабзэу ІэнэкІэуи ехыжы. Хэти хьадырхэ зи зыдихьыжыщтэп. Цыфым кыфанэрэр дунаим тетыфэкІэ шІоу ышІагъэр, дахэу ыІуагъэр ары.

Гукъау нахь мышІэми, тикъуаджэхэр нахь тхьамыкІэ мэхьу, ІофшІапІэ адэлэп, адэхьэм къащэкІэ, ныбжыкІэхэр адэкІыжыкІэ, къалэхэм загъэзэ-жы. Къаданэрэр нэжэ-Іужьхэр арых.

Сэ Мыекьуапэ сыщэпсэу, ТхьэмкІэ шыкур, сІлэнатІи, си-щылакІи уязэгъышт. Ау ащ кыкІырэп згъотырэр зэкІэ сиуагъо изакъоу ыгъэфедэнэу. Ар тэрэ-

зэп. СфэлъэкІыштымкІэ сичы-лэ, силлакьо саделэнэу щыт. Сэ сизакъоп, адрэхэри джары зэрэп-сэунхэу щытыр. Ащ фэшІ Джэд-жэхьаблэ щышхэу Мыекьуапэ дэхэмкІэ тызэхэхьэу, обществэ горэ зэхатщэу, чылэр зыфэны-кьор зэдгъашІэмэ, тфэлъэ-кІыштымкІэ тыделэзэ тшІыныр игъоу сэлъытэ.

Сэ сшъхьэкІэ амалэу сІлэм елгытыгъэу сыжъуделэзэ зэрэ-шІыштыр джыри къэсІо. Тхьа-шъуегъэпсэу уасэ кызырэрэфэ-шъушІыгъэмкІэ, шъопсэу, шъот-хьэжэ, Тхьэм хьаркІэ тызэхэхьэу тыщегъаІ.

Джащ фэдэу щыІэныгъэ гъо-гоу къаІугъэр, ІофшІагъэу яІэ-хэр зыфэдэхэр клубым чІэхьэм къафалатэхэзэ, шІоу шыІэр къа-дэхьунэу афалаломэ, афэгъушІо-хэзэ ыпшъэкІэ зигугъу къэтшІы-гъэхэу Уджыхьу Алий нахьыжъ-хэу Хьут Якьубэ, Лъащэкьо Рэмэзанэ, Лыбызу Рэмэзанэ игъу-сэхэу «Джэджэхьаблэ ицЫф гъэшІуагъ» зыфилорэ гушыІэхэр зытетхэгъэ лентэхэр апшъэхэм арашІэхэзэ, ар къэзыушыхьатыр тхылыхэмрэ къэгъагъэхэмрэ ара-тыжыгъэх Нэхэе Адамэ, Янэкьо Аскэр ыкІи Гусэрыкьо Хьызыр ышнахьыкІэу Гусэрыкьо Аскэр. ХьутЫжъ Аслъан фэдэ къабзэу Нэхэе Адами, Янэкьо Аскэри, Гусэрыкьо Хьызыр ычІыпІэкІэ

ышнахьыкІэу Аскэри микрофо-ным кыІухьэхэзэ уасэу къафа-шІыгъэм фэшІ къоджэдэхьэм зерафэразэхэр, тапэкІи алъэкІ къамыгъанэу якъуаджэ кызырэр-фэгумэкІыштыр къаІуагъ, псау-ныгъэ пытэрэ щыІэкІэ дахэрэ чы-лэм дэлъынхэу къафэлъэІуагъэх.

Районим кыкІыгъэ къоджэ-дэхьэм ащышхэри мэфэкІ зэхэ-хьэм кышыгушылагъэх. Апэу гушыІэр зыфагъэшъошагъэр район администрацием ипашэ игуадзэу Джармэкьо Юр. Ащ ыуж Джэджэхьаблэ къоджэ со-ветым илээсыбэрэ итхьамэтагъэу Хьут Аслъанчэрые гушыІэр зы-ратым, къуаджэм ицЫф гъэ-шІуагъэ ашІыгъэ яІалэхэм илээс зэкІэлъыкІохэм пчъагъэр-рэ зяуалэм, ащ лыпытэу илэІу кыфагъэцакІэзэ кызыратІуп-щыжыштыгъэр кыІуагъ. Ахэр арых апэу тикъуаджэ газыр шыдгъэфедэн тлэкІынэу, сы-мэджэщ дэтынэу, тигъогухэр дэ-гъунхэу зышІыгъэхэр. Джащ фэдэу цыф зэхэхьэм кышыгу-шылагъэх, «Къуаджэм ицЫф гъэшІуагъ» зыфилорэ щытхьу-цІэр зыфагъэшъошагъэхэм ар кызыралэжыгъэр, ахэм зерафэ-разэхэр къаІуагъ Хьут Хьызыр-хьаджэм, Зерамыку Казбек, нэ-мыкІэхми.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ЗИГЪО ЗЭДЭГУЩЫІЭГЪУХЭР

Къыюлътытыгъэр умыгъэцакІэу лъыкІотэгъошІоп

Адыгэ Республикэм ныбжыкІэ ІофхэмкІэ и Комитет ипашэу Къэрэтэбнэ Мыхьамодэ илээсэу икІыгъэм зэфэхьысыжъ кыфишІынэу гушыІэгъу тыфэхьугъ. Къадэхьугъэмрэ гумэкІыгъоу щыІэхэмрэ къатедгъэгъу-щылагъ.

— **Мыхьамод, тизэдэ-гушыІэгъу ипэублэм рес-публикэм ныбжыкІэу щыпсэурэмэ япчъагъэ кытапІо тшІоІугъагъ.**

— Адыгэ РеспубликэмкІэ къэралыгъо статистикэм ифеде-ральнэ къулыкъу кызыреты-гъэмкІэ, 2009-рэ илээсым ищы-лэ мазэ тельытагъэу илээс 14-м кышыгъэгъэблагъэу илээс 30-м нэс зыныбжъхэм япчъагъэ нэб-гырэ 117414-рэ мэхьу. Къалэм ныбжыкІэ нэбгырэ 63828-рэ (54,4%), къуаджэхэм 53586-рэ (45,6%) ащэпсэх.

— **Мы илээсэу икІыгъэм сыда анахьэу Комитетым ыналэ зытыригъэтыгъэр, сыда кыжыгъэхьугъэр?**

— Типащэхэм тигупшысэхэм, тигухэлъхэм кьадырагъащити, ныбжыкІэ политикэм ахьшэу тельытэгъэщым гъэркІо кы-хагъэхьуагъ. Ащ ишІуагъэкІэ Іофтхьабзэу зэхатщэхэрэм яп-чъагъэ нахьыбэ хьугъагъэ. Сэ-наушыгъэ зыхэлэ ныбжыкІэ-хэр ыпэкІэ лыгъэкІотэгъэнхэр, шэн дэйхэм апыщагъэхэ мы-хьунхэм, патриотхэу пІугъэнхэм, дзэ къулыкъум фэгъэхьазыры-гъэнхэм, нэмыкІхэм афэгъэхьы-гъэ зэІуІэхэр зэхэтшагъэх. Ахэр илээс 14-м кышыгъэгъэблагъэу илээс 30-м нэс зыныбжъхэм ательытагъэх. Типограммэ хэ-мытэу Іофтхьабзэхэр зэхэтшэн-хэу амал тилагъ. Мы илээсым районхэм нахь игъэкІотыгъэу Іоф адэтшІагъ. Шэуджэн рай-оным ныбжыкІэ спорт фести-валэу «Лъэпкэ джэгукІэхэр», Адыгэкъалэ творческэ фести-валь, Мыекьопэ районим

«Уижъуагъо кыхьэгъан» зыфи-Іохэрэр ащызэхэтшагъэх.

— **Мыхьамод, икІыгъэ илээсым районхэм нахь зызрафэжъугъэзагъэр къэпІуагъ. БлэкІыгъэ уахьтэм ауштэу щыты-гъэба?**

— Іофтхьабзэхэр Мыекьуапэ нахьыбэмкІэ щызэхатщэщы-гъэх. ТилофшІэгъухэу районхэм ащыІэхэр Іоф зэдэтшІэным фэ-хьазыр дэдэхэп. Япшъэрыль-хэм анэмыкІэу типограммэхэм язэхэгъэуцон язэхэцэн кыхьэтэ-гъэлажъэх. Я 134-рэ статьям чЫ-пІэ зыгъэлорышІэжыным Іо-фыгъоу кыгъэуцухэрэр ежъ-ежырэу ыгъэцэкІэжынынхэ фаеу кыщелэ. Ащ кыхьэкІэу сэ ез-гъэзынхэу фытыныгъэ сІлэп. Іоф зэрэзэдэтшІэшт амалхэр къэд-гъотыхэзэ, хэкІыпІэхэм талъхьэ. Къоджэдэс ныбжыкІэхэм ашІо-гъэшІэгъон хьушт зэхэхьэхэр зэрящыкІагъэхэр район тхьама-тэхэм агурытэгъаІо. Ахэм анэмы-кІэу, мы илээсым тиинтернет-сайт зэпыу имыІэу Іоф едгъэшІагъ. Къэбархэр, лъэныкьо зэфэшъ-хьафхэмкІэ гъэхьагъэхэр зышІы-гъэхэ ныбжыкІэ гъэшІэгъонхэр, Адыгеим фэгъэхьыгъэ видеохэр, нэмыкІхэр ащ кытэгъахьэх. ТикомитеткІэ совет тІэ хьугъэ. Ащ редакции зэфэшъхьафхэм яжурналистхэр ары хэхьагъэхэр. Обществоннэ Іофыгъохэм тате-гушыІэ, зэнэкьокъоу зэхатщэхэр зэфэхьысыжъхэр афашІых.

— **Мыгъэ Адыгэ Респу-бликэр зыцІыгъэр илээс 20 хьугъэ, Къэралыгъо Ду-мэм идепутатхэм яхэдзынхэр, ахэм**

анэмыкІэу, мэхьанэ ин зилэ зэхэхьэхэу щылагъэхэм ныбжыкІэхэр тауштэу ахэжъугъэлажъэхэра?

— НыбжыкІэхэм яхэгъэгъу, ялэпкъ шІу алъэгъуныр, апэкІэ плъэхэзэ нахь дэгъум едгъэгъу-шысэхэр тэ типшъэрыль. Пшъэ-дэкІыжыым, нэбгырэ пэпчъ ышІэн фаем татэгъушыІэ. Іофэу тшІэрэм шІуагъэ къетымэ джащ фэдэ зэхэхьэхэм къащэлъагъо. Обществоннэ организациехэм, къэбар лыгъэІэс амалхэм Іоф адэтшІэ. Зэхэхьэхэм ныбжы-кІэхэр къятэгъэблагъэх. Тикъэра-лыгъо иполитическэ системэ агъэпсы зыхьукІэ, лъэпкъэу, рес-публикэу тызыщыщхэм ацІэкІэ тигушыІэ ахэтлхьан фае. Ащ елгытыгъэ тапэкІэ къэкІоштыр. Арышъ, ныбжыкІэхэм агурыд-гъэлон фае ащ фэдэ зэхэхьэхэм ахэлэжъхьанхэм мэхьанэу иІэр.

— **НыбжыкІэхэр мэкъу-мэщ хьызмэтым кыфэ-щэгъэнхэм фэшІ сыда тыналэ зытэдгъэтымэ хьуштыр?**

— НыбжыкІэм шІоигъоны-гъэ иІэмэ, зэкІэ кыдэхьушт. АцІэкІэ къэралыгъом амалхэр къаретых. Къоджэдэхьэм ателы-тагъэу программэ зэфэшъхьаф-хэр щыІэх.

— **Мэкъумэщ хьызмэтым фэгъэхьыгъэ ныбжыкІэ программэ зэхэжъугъэ-уцоным шъуегупшысагъэ-ба?**

— Мэкъумэщ хьызмэтымкІэ ыкІи экономикэ хэхьоныгъэ-хэмкІэ министерствэхэм ныб-жыкІэхэм ателытэгъэ програм-мэхэр яІэх. Мышъхьахьхэу ама-лэу яІэр рахьылІэмэ дэгъу.

— **НыбжыкІэхэр зэфэ-дэхэп. Зым Іоф ешІэ, ад-рэр спортым пылъ. ЩыІэныгъэм зыкышчы-зымыгъотыгъэхэр шэн дэйхэм апыщагъэхэ мыхьунхэм пае сыда Іофэу шъушІэрэр?**

— Наркоманием, тутын ешъо-ным апэуцужыгъэнымкІэ про-граммэ игъэкІотыгъэ тІл. Ныб-жыкІэхэм ренэу гушыІэгъу уфэ-хьун фай. Шэн дэйхэм шІуагъэ кызырапымыхьыштыр къагурымы-Іоз пыщагъэхэ мэхьу. Унагъоми къэралыгъоми ягъэ рагъэкІы.

— **Аужырэ илээсхэм гъогухэм къатехьухьэрэ хьугъэ-шІагъэхэм тиньыбжыкІэхэр бэу зэрахэкІуадэхэрэм ыгъэгумэкІыхэу тина-хьыжъхэм зэІуІэхэр ашІых. Сыда ащ еплъыкІэу фыуиІэр?**

— Ар кызыхьэкІэу сэ слъы-тэрэр ныбжыкІэхэр шэн дэйхэм зэрахьыхьхэрэр ары. Унагъом исабий шэн-зекІуакІэу щыха-лхьхэрэм, гушшысэу зыфалурэм ялгытыгъэ ащ игъэпсыкІэштыр. Нахьыжым зекІокІэ тэрэз кы-зыхьымыфэкІэ, ныбжыкІэхэм щысэ дэир къегуао. НыбжыкІэр зэ-щэу, ышІэштыр ымышІэу уахьтэ иІэнэу щытэп. ЕджапІэм ыуж спортым, общественнэ ІофшІэн горэм е творчествэм апыщэгъан фае. ГухэкІэ нахь мышІэми, ти-ныбжыкІэхэр шъхьафитышхэ. Уахьтэр зэрагъэкІоштыр амы-шІэу бздджагъэхэр къахьфэх.

— **НыбжыкІэм апшъэрэ гъэсэнныгъэ зызэригъэгъоткІэ**

исэнэхьаткІэ Іоф зэришІэщым пылъ. Ау нахьыбэмэ ар къадэхьу-рэн. О уиеплъыкІэкІэ, сыда ауштэу зыкІэхьурэр?

— НыбжыкІэр исэнэхьат дэгъоу феджагъэмэ, ІофшІапІэ ымыгъотынэу щытэп. Нахь дэгъоу еджэнхэмкІэ зэнэкьокъу яІэжъэп. АпэрашІэу сэнэхьатым икыыхьын дэгъоу егупшысэ-нэу щыт. Ащ Іоф зэрэрышІэ-жыштыр къагурыІон фае. ЕджэфэхэкІэ сэнэхьатым хэ-шІыкІэ фыраІэу зарэгъас. Уисэ-нэхьат угу фэшагъэу, шІу плэгъ-гъоу щытын фае. Тэ тилъэхьанэ гурыт еджапІэр дышъэ медалькІэ къэуухыныр псынклагъэп. Джы классым ызыныкьом дышъэ ме-далькІэ къауахы. Ащ гушшысэ гъэнэфагъэхэм уакъыфащэ. СишІошІыкІэ, шІэныгъэм уасэу иІэр кьелыхыгъ. Университетым шеджэнэу зытемыфэхэрэр бэу чІэсыхэ хьугъэ.

— **НыбжыкІэ политикэм пылъхэу илээсэу икІыгъэм яІофшІэнкІэ кыыхагъэщыгъэхэм ягугъу къэпшы тшІоІугъу.**

— НыбжыкІэ политикэм ылъэныкьокІэ яІофшІэн зэрээ-хашагъэмкІэ Урысые Федераци-ем спортымкІэ, ныбжыкІэ политикэмкІэ ыкІи туризмэмкІэ и Министерствэ иведомственнэ тынхэр сиІофшІэгъухэм къара-тыгъэх. «Урысые Федерацием ныбжыкІэ политикэмкІэ иІофы-шІэ гъэшІуагъ» зыфилорэ бгъэ-халъхьэр анахь тын лъапІэу тфэ-хьугъ. Ар Мыекьопэ админист-рацием ныбжыкІэ ІофхэмкІэ иотдел ипашэу Ирина Сергеевам кыфагъэшъошагъ. Къыхьашт илээсым ІэпыІэгъу тызэфэхьужъ-зэ, ныбжыкІэхэм нахьышІоу Іоф зэрадэтшІэщым тыпылышты.

— **Тхьауегъэпсэу. УигухэлъышІухэр кыб-дэхьунхэу фэтэлэ.**

ДАУТЭ Анжел.

Сурэтым итыр: Къэрэтэбнэ Мыхьамод.

Адыгабзэр щызэрагъашІэ

Хэтрэ лъэпкъи иныдэльфыбзэ, икультурэ, ихыишъэ, ишэн-зэхэтыкІэхэм ащыгъауазу, язехъакІоу шыгын фае. Иныдэльфыбзэрэ итарихэрэ зымыгъашІорэм кырыкІоштыр къэшІэгъауап.

Тиреспубликэ цІыф лъэпкъээфэшъафхэр исых, Іоф шапІэ, ясабийхэр шапІух. Зыщыпсэухэрэ чІыгум шъхэкІэфэныгъэу фашІырэм ишІагъэкІэ ягушъхъэбаиныгъэ хэхъо. Тимылъэпкъэгъухэр адыгэмэякултурэ нэлүасэ зыщыфэхуэрэ зэхыхъхэм захэлажэхэрэм нахъ кытпнэблагъэ мэхъух.

Илъэс къэс шІэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэ язэхэщэн екІоІаІэхэр фашІых, ІэпыІэгъу тхылъхэр кыдагъэкІых. Урысые Федерациеи Адыгэ Республикэи ащаштэрэ унашъохэу «ШІэныгъэм ехылаагъ», «ЕджапІэм клонхэу зыныбжъ имыкыгъэ сабийхэм яшІэныгъэ хагъэхъоным фэгъэхыгъ», «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ лъэпкъхэм яныдэльфыбзэ фэгъэхыгъ» зыфилохэрэм къапкырыкІыхэзэ, піуныгъэ Іофыр нахышІоу зэхэщэным пылтых.

1987-рэ илъэсым Мыекъуапэ иадминистрације иунашъокІэ ти-

кІэлэцыкІу ІыгыпІэу № 28-м адыгэ куп щызэхашагъ. Ащ къышгегъэжагъэу адыгабзэр сабийхэм ятэгъашІэ, лъэпкъ творчествэм, лъэпкъым ихыишъэ, ишэн-хабзэхэм ащытэгъэгъауазэх. Непэрэ мафэр зыпштэкІэ, тикІэлэцыкІу ІыгыпІэ куп 11 чІэс. Ахэм адыгэ ыкІи нэмыкІ лъэпкъхэм ащыщ сабийхэр арысых. Адыгэ кІэлэцыкІухэр зэрысхэм япіуныгъэ-гъэсэныгъэ адыгабзэкІи урысыбзэкІи тэгъэпсы, нэмыкІ лъэпкъхэм ащыщ сабийхэм апае адыгабзэр зыщызэрагъэшІэшт урокхэр тхымафэм кыкІоІтІо афызэхэтэщ.

«Бзэр — лъэпкъым ыльапс» — еІо адыгэ гушыІэжыым. Апэ дэдэ сабыим зэхихырэр ным игушыІ, икушъэ орд. ИлъэситІу-щы хъугъэ кыодыеу кІэлэцыкІу ІыгыпІэм къэкІохэрэ сабийхэм адыгабзэкІэ тадэгущыІэ, усэ кІэкІхэр, кушъэ ордхэр къафэтэІох, кыкІаІотыкІыжъэу етэгъасэх.

ТикІэлэпІухэм сабыим иныдэльфыбзэ шІу ыльэгъуным, нахыбэрэ рыгушыІэным паетиадыгэ усакохэм, тхакІохэм яІофшІагъэхэр, жэрыІо народнэ творчествэм шыщ гушыІэжъхэр, хырыхыхъэхэр, Іуры-

Іупчъэхэр, пшысэхэр ятэгъашІэх.

Адыгэ пшысэхэр сабийхэм ашІогъэшІэгъоных, яІушыгыи, яжабзи ахагъахъо, гукІэгъу ахэлъэу емрэ шІумрэ зэхэфэу апІух. Пшысэм нэлүасэ зыфэхъугъэхэ нэуж пычыгъо анахъ гъэшІэгъонэу хэтхэр джэгукІэхэм ащытэгъэфедэх. Физкультурэм иурок, мэфэкІ мафэхэм адыгэ джэгукІэхэм ахэтэгъэлажъхэ. Сурэтшыным, тхыапэм хэбыкІыным сабийхэр афэцагъэхэу піугъэнхэм мэхъанэ-шхо етэты. Ахэм афэгъэхыгъэ урокхэр зэхатщэхэзэ, адыгэ тхыпхъэхэм тарихъэу апылтыр ятэгъашІэ. ТхыпхъэхэмкІэ гъэкІэрэкІэгъэ шыгъынхэр, хыакъу-шыкыухэр, унэгъо псэуалъэхэр ятэгъэлъэгъух. Адыгэ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэм яхыишъэ, зыхэхІыкІыгъэхэр къафэтэІуагъх.

«Сабыим ебгъэлъэгъурэ игъогу» — еІо адыгэ гушыІэжыым. АщкІэ ІэпыІэгъу кытфэхурэр тимузееу дгъэпсыгъэр ары. Тилъэпкъ итарихъ, икультурэ къэзыгъэлъэгъорэ хыап-щып зэмылізужыгъохэри, сурэт техыгъэхэри, шыгъэхэри чІэлых. Ахэм яугъоинкІэ нытыхэр кыдделэх. Музеим зе-

кІо тэхэх, урокхэр щызэхэтэщэх. Къэгъэлъэгъонхэр дахэу зэтэгъафэх, кІэлэцыкІухэр кыхэлажэхэзэ, ежъхэм ашІыгъэ сурэт цыкІухэм ятэгъэпІых.

Адыгабзэр зэрашІэрэр кызыщынэфэрэ зэлукІэгъухэу илъэс еджэгъум кыкІоІтІо зэхатщэрэмэ кІэлэлпІухэми сабийхэми яшыпкызу зафагъэхъазыры. Ахэр гъэкІэрэкІагъэхэу, гъэшІэгъонэу макІох.

Сабийхэр тиреспубликэ итарихъ, ипсэукІэ щыбгъэгъэознэхэм пает адыгэ тхыпхъэхэм нэлүасэ зэрэфэшІышІт темэхэмрэ мурадхэмрэ музеим щызэхэпщэнхэ фае. Урокхэм яхыишІэгъэ методическэ ІэпыІэгъухэр тІэх. Мыхэр общеобразовательнэ программэхэм ыкІи программэ-пособиеу «Нэбзый» зыфилохэрэм атетэу гъэпсыгъэх.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ зэнэкъокъоу зэхихэрэм тикІэлэцыкІу ІыгыпІэ ахэлажъэ. 2007-рэ илъэсым я 2-рэ чІыпІэ номинацијеу «Музей анахъ дэгъу» зыфилохэрэмкІэ ыкІи 2008-рэ илъэсым апэрэ чІыпІэр «Лъэпкъ-шгъолыр компонентыр зыгъэфедэрэ анахъ кІэлэцыкІу ІыгыпІэ дэгъу» зыфилохэрэмкІэ хагъэунэфыкІыгъэх.

Адыгэ Республикэр илъэс 20 зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ мэфэкІ зэхыхэ зэхатшагъ. ХыакІэ бэдэдэ ащ къекІолІэгъагъ. Республикэ телевидением кыгъэлъэгъоныр тырихыгъ, шытхъу гушыІаби кышІаІуагъ.

ТЕУЦОЖЬ Люб.

КІэлэцыкІу ІыгыпІэу № 28-м икІэлэпІу.

Эверест илъэгапІэ ыштагъ

Ар сыд псэукІа, къушъхъэм удэкІуаемэ, укъехыжъэу, удэкІуаемэ, укъехыжъэу...

Ащ фэдэ цІыфхэм апае «ахэм къарыу, шІогъхъуныгъэ кыпхъэзылхъэ горэ ахэлъ» аІо. Мэз Каринэ нэлүасэ сызыфэхъум, бэмэ сыгу къафигъэушыгъ, сигупшысэхэр лъэгъуакІэ тыригъэуцагъэх. Каринэ иІыгъэ фэдэ зэрэхсэмылтыр арэу кычІэкІын ар нэмыкІ дунай горэм шыщэу кызыкІысшыхурэр, псэ пытэм имызакъоу, лыгъэр зыщытеклорэ сымышІэрэ дунай горэм сыхешэ.

Сыда ащ фэдизэу ышІагъэр Мэз Каринэ? «Ар Эверест дэкІоІагъ» залом, сызэгупшысагъэхэм ягугъу къэсшІы сшІоигъу. АпэрэмкІэ, кыызгурыІорэп, сыда зезыфэрэр? Зы мэхъанэ горэ зиІэм ищыІэныгъэ рипхы хъуштыба? ЦІыфым ищыІаІэ фэдэ икІодыжыкІи аІо... ЯтІонэрэмкІэ, хэти имурад фэбанэмэ зыфаер кыдэху аІо. Ящ-нэрэмкІэ, гъэшІэгъон дэд, Карина, о пфызэшІокІыгъэр...

Дунаим бзылфыгъэу тетыр цэу агошы: Юнонэ, Венерэ, Миневрэ афэдэхэу. Юнонэ фэдэхэр бысымгосэ дэгъу хъухэу алыгъэ. Венерэ ехышырхэр шІульэгъуныгъэм нахъ фэшагъэх. Миневрэ фэдэхэр шэн пытэ зиІэхэр ары. Адыгэ Нарт эпосым зыфэдгъазэмэ, тэ зи-

гугъу тшІыхэрэр Мэлычпхъу, Сэтэнай, Лашын яобразхэр ары. Мэз Каринэ ишэнкІэ, шгъэ хэмылъэу, зыфэдэр Лашын ары.

Аужырэ зэманым анахъ психолог, философ бэлахэу алытэщтыгъэ Антонио Менегетти зэриІорэмкІэ, ащ фэдэ бзылфыгъэхэм: «Сауж кыуцуи, лъэгапІэм унэсышІт», — кыуаІо. Альпинист цІэрыІоу Кракауэр Джон итхыІы мыщ фэдэ гупшысэ кышгеліо: «Джомолунгмэ удэкІоенри, хъопсапІэр акылым тебгъэкІонри зы».

Къушъхъэхэмрэ ахэм апсэрэ зы чысэ илтых, зэакыІэгъух зэралорэр Николай Рерих исурэтхэу «Гималаи», «Тибет» зыфилохэрэм унэгъу кыкІагъэуцох Каринэ зыдэкІоегъэ бгым узегупшысэкІэ.

Мэз Каринэ игъогуонэ тхы-

гъэхэм ащыщ пычыгъохэм нэлүасэ шІуафэсшІы сшІоигъу.

«... ЧыІэр градус 40-м нэсы. Нэбгырэ пчъагъэ тызпышІэгъэ клапсэр зэрэпсыгъом имызакъоу, лэнлаІоу шІолтыги, тІлофхэр ащ нахъ шынагъо кышІыштыгъэ. УцІэнтхыонкІэ амал зымыІ, Іпэпкъ-лъэпкъ ыкытэщт е километрищэр ныкьорэкІэ укъефэхышІт. Альпинистхэм янахыбэр Эверест узэрэдэкІоерэ гъогум телъ хадэхэм кызытэраІаажэщтыгъэ. Ахэм кыуаІорэм фэдэ: «АдыкІэ шгъукІомэ, кышъуажэрэр лэныгъ». Анахъ шъхыІэр ахэм къащышІыгъэр о пшъхъэ фэмыхыныр ары... Эверест укызыремыхыжыын ыльэкІыштыри пшІээ удэкІуае ащ. Дунаим къушъхъэхэр тетыфэ, ахэм цІыф лъэужхэр яІэштых.

Псаоу къагъээжыынэу зэкІэри мэгугъэ, ау зыгорэкІэ ащ «укъимытІупшыжымэ», ари унатІэ итхагъэу кычІэкІын, арышъ зыбгъэрэхъатмэ нахышІу. Сэ сіоштыгъэ зыгорэ кысшышІын фаеу шытми, зы такыкь закъо сіІэшт лэныгъэм зыфэгъэхъазырынэу, Тхышхом шІушІэ фэсшыІыжыынэу... Си Сагарматхэ сикытІупшыжышІт сэ. Ащ е сыхъопсапІэ, синасып сыфишІшІт, е анахъ лъэпІэ дэдэу сіІэ сишыІэныгъэ сіыхышІт. А сэ сыздэщыІэгъэ лъэгапІэм адыкІэ шгъолыр тыкызыгъэшІыгъэ закьор ары...

Сыгу икІыжыырэп Абрамов Александрэ сэрырэ зэуж титэу тыкыехыжызэ, Бобок Виктор кызырэткІэлъыджэщтыгъэр: «СэлІэ!.. Джон ыпсэ хэкІыгъэ кыодый. Сэ сызэрэлІэрэр ямыгугъоу, цІыфхэр кысэбакъохэзэ кызыблэкІых. Кислород сіІэжъэп...» Альпинист Іазэу Абрамовыр ар зэрэхихэу маджэ: «Уфитэп, Витя, улэ-нэу. А блэкІхэрэм алыакъо зыпышІ, ямаскэ къалутхыи, жыыкъащэ, джыдэдэм зыгорэ кыпфэтыгупшысышІт». Кыпфэтыгупшысыгъэ кыодыеп, кыдэгъэнагъ...

... Сэ Эверест сщыщ Іахъ горэ кышчысынагъ, амал имыІэу джыри згъээзжышІт...

Мэз Каринэ Эверест зэрэдэкІоІагъэм, лыгъэу зэрихагъэм бэ кыратхыІагъэр. МурадыкІэхэри иІэх. Джыдэдэм нэмыкІ къушъхъэ горэм («зэкІэ умыІуат» ыІагъэшІы, къэстхырэп) дэкІоенэу зегъэхъазыры. Тхэм кытфехуэхум.

ЛЫКЪОЖЬ Нелли.

Сурэтым итыр: **Мэз Карин** (джабгъумкІэ шыс).

Къэлъытэгъаеп

У р ы с ы е Федерациеи и Правительствэ унашъоу ышІыгъэм зэригъэнафэрэмкІэ, ІофшІэным телъытэгъэ пенсиехэр тызыхэхъэгъэ 2012-рэ илъэсым тІогъогогъу къаІэтыштых. Процент 7 хъурэ апэрэ кыыхэгъэхъогъур кыэсынкІэ мэфэ 21-рэ къэнэжыгъ. НэмыкІэу къэпІон хъумэ, мэзаем и 1-м кышчыублагъэу процентиблым кытырэ сомэ пчъагъэр пенсиехэм къахэхъошт. ЯтІонэрэ кыыхэгъэхъогъоу проценти 2,4-рэ хъурэр зыщыІэнэу агъэнафагъэр мэлъыфэгъум и 1-р ары.

Къэлэмыр ыгъэфедэзэ хысапкъидзэн цыкІу ышІынышъ, ипенсие кыыхэхъошт сомэ пчъагъэр хэти ежъ-ежырыу кыылытэн ыльэкІышІт. Мыщ дэжыым щысэкІэ тэри ар къэдгъэлъагъо тшІоигъу. ГушыІэм пает, цІыфым сомэ мини 8 пенсиеу кыратыгъэ, тхыапша ащ кыыхэхъоштыр? АпэрапшІэ сомэ мини 8-м изы процент къэтэгъоты. Ащ пает миниир 100-кІэ тэгъошы. Ащ кыкІэкІыгъэр нэужым 7-м етэгъэожжы. Ащ нафэ кызырешІы-рэмкІэ, зипенсие сомэ мини 8 хъурэ цІыфым мэзаем и 1-м кышыхагъэхъоштыр сомэ 560-рэ. А шІыкІэм тетэу ятІонэрэ кыыхэгъэхъогъум кыытышІт сомэ пчъагъэри кыылытэгъаеп. Ар сомэ 205-рэ чыпчы 44-рэ мэхъу. ПчъэгытІур зызэхэбгъэхъожхэкІэ сомэ мини 8 кызырэтырэ пенсионерым 2012-рэ илъэсым ипенсие сомэ 765-рэ чыпчы 44-кІэ нахыбэ хъунэу ары кыыгъэлъагъорэр. Типащэхэм кызыралагъэмкІэ, илъэсэу тызыхэхъагъэм пенсиехэмкІэ ащ нэмыкІ гугъапІэ шыІэп.

А сомэ пчъагъэм пенсионерым ищыІэкІэ амал кыІэтыгъэу кызышІобгъэшІын плъэкІышІа? АпэрэмкІэ ащ тетэу кыпшъхъу коммунальнэ фэло-фашІэхэм ауасэхэр, ыпэкІэ зэрэщытыгъэм фэдэу, илъэсыкІэм икыыхагъум къаІэтыгъэхэпышъ. Ау хэдзынхэри текІыштых, гъэмафэри къэсышІт. УФ-м и Правительствэ и Тхыаматэу Владимир Путиным кызырІауагъэмкІэ, илъэсым ыгузэгъухэм адэжэ коммунальнэ фэло-фашІэхэм ятарифхэм ахэллэгъыштых. Арышъ, ащ ыуж къэнэфэшт пенсионерым ищыІэкІэ амал хэхъоныгъэу фэхъугъэр е кызырелыхыгъэр зыфэдизыр.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

**Р
а
с
с
к
а
з**

(Джыри кыкІэлъыкІоцт).

Дахэ идунай

Адыгеим иорэдыло цлэрылоу, АР-м изаслуженнэ артистэу Дэрбэ Аслъан ищылэныгээ гьогу дэгъоу зышлэрэмэ кьэбар гьэшлэгъонэу кьытфалотагээр маклэп. Тхьэм кьыритыгээ макээр искусствэм зэрэ-щигьэфедагээр зэфэтхьысыжыизэ, лъэпкь культурэм хэхьоныгээу фишыгээр хэушхьафыкыгээу кьы-хэтэгъэщы.

— Ленинград консерваториер кьышчытухыгээу Адыгеим кьызытэгъэзэжым, партием ихэку комитет иапэрэ секретарэу щытыгээ Бэрзэдж Нухъэ кьытфалэгъагъ,

— зэдэгущыгъур лъегъэкьуатэ Шьэожь Розэ. — Тифло-фашлэхэм языхт кьыкьлэушчы, тычлэсынэу унэхэр кьытаригъэ-тыгъагъэх.

Пэнэшгъу Рае, Ахэджэго Щэбанэ, Хэхш Индар, Мышгынэ Асыет, Шьэожь Розэ зыщыпсэушчхэ унэхэр зэралэхэм хэкум щытегушчыгъэх. Специалист нъыжыкьлэхэм пашэхэр зэралыплэхэрэр ащ кьыушыхьаты-щтыгъ.

Концерт-эстрадэ бюром зырагъэушъомбгъуи, 1971-рэ илгъэ-сым филармониер хэкум зыщы-зэхашэм, художественнэ пашэу фашыгъагээр композиторэу, радиом ижурналистэу Бысыдж Мурат.

— Лъэпкь творчествэм и Унэ илофышлэхэу Бэшкэкьо Мэхьудэрэ Николай Игнатченкэмрэ рагъажыи, творческэ куп зэхашагъ. А лъэхъаным Дэрбэ Аслъан кьалэу Шахты щыпсэушчтыгъ. Мэкъэ лэтыгээ кьабзэу ащ илэр Адыгеим щызэлъашлэ-щтыгъ. Бысыдж Муратэ клэщакло фэхъуи, А. Дэрбэр хэкум кьырагъэблэгъэжыгъ. Ансамблэу «Оридам» хэтэу Дэрбэ Аслъан

Советскэ Союзым икомполитор-мэ япроизведенихэр кьылоштыгъэх. Адыгеим икомполиторхэм аусыгъэхэм екьоллэкьлэ хэхыгъэ афишлэщтыгъ. Натхъо Джанхьотрэ Дэрбэ Аслъанрэ ятворчествэ зэхыгъэу зэрэщытым шуагъэу кьыхьырэр культурэм илофышлэхэм кьыхагъэщы-щтыгъ.

«Сишульгъу». «Сыкьэбгъани удэкьуагъ», «Пшгъэшъ дах» зыфилохэрэр, Хэгъэгу зоошхом, патриотическэ плуныгъэм афэгъэхыгъэ ордэхэр ирепертуар сыдыгъуи хэтыгъэх. Мэшбэшлэ Исхьакьрэ Натхъо Джанхьотрэ зэдаусыгъэ ордэу «Дахэ сидунай» зыфилохэрэр жьы мыхьурэ ордэмэ ащыш. Бэрзэдж Нухъэ а ордэу зызэхехым артистым зэрэлулэгъагъэр, ифэло-фашлэхэм аклэушчыи, унэ зэрэратыгъагъэр искусствэм щылажэрэмэ дэгъоу ашлэ.

«Шьукьакь Адыгеим», «Сыпфэраз, Урысыер», «Дэхэ нап», «Джэгугу», нэмыкь ордэхэу Бысыдж Муратэ иусыгъэхэр Дэрбэ Аслъанэ кьылоштыгъэх. «Офицерхэр» зыфилохэрэр, фэшхьаф лыхъужь ордэхэр А. Дэрбэм ирепертуар хэтыгъэх. Цыфхэр кьыкьлэгъэлэхэзэ, концерт программэр ыгъэхъазырэу бэрэ кьыхэкьышчтыгъ.

— Адыгэ эстрадэр хэпшы-кьлэу нахь кьэзыгъэбаигъэмэ Дэрбэ Аслъан ахэсэлгытэ, — игушчысэмэ ташегъэгъуазэ Урысыем культурэмкь изаслуженнэ илофышлэу, Урысыем и Правительствэ ыцлэкьлэ агъэнэфэгъэ премием илауреатэу Кьулэ

Амэрбий. — Илгъэсыбэрэ иоф зэдэтилагъ. «День Победы» зыфилохэрэ зылашлэрэ ордэу Аслъан кьызыхидзэкьлэ, макээр зэригъэфедрэ шыкьлэр дгъэшлагъо-щтыгъ. Театрализованнэ кьэ-шынхэм ахэлажэзэ, лыхъужь-ныгъэм, военнэ-патриотическэ гъэзэныгъэм яхьыллагъэу кьыло-щтыгъэ ордэхэр классикэм хэхьагъэхэу плытэ хьушч. Ишхьэгъусэу Тамари иоф дэслагъ, лъэшэу сыфэраз.

Илгъэсхэр лъэкьуатэх. СССР хэгъэгущылоу тилэгъэр зэбгырагъэ-зыгъ. Патриотическэ плуныгъэм нахьыпкьлэ мэхъанэу ратыштыгъэр хэпшыкьлэу кьелыхыгъ. Дэрбэ Аслъан Адыгэ Республикэм искусствэ лъэужэу кьышигъэ-нагъэм гукьлэ зыфэгъазэмэ, зыгъэгущылонэу плэгъуштыр бэл.

Макээр кьабзэу, гушылэхэр икьоу зэхэпхыхэу, мыцунтхьа-гъэхэу А. Дэрбэм музыкальнэ произведениер зэригъэпсышчтыгъэм фэдэу непэ хэтэ ордэ кьэ-зылохэр?

Лъэпкь шлэгъыр, лыхъужь-ныгъэр, шульгъэу кьабзэр, хэгъэгоу узыщыпсэурэр, уилъ-ныкьо гупсэ фыщытыкьлэу афы-уилэр ордэдымкьлэ кьэпшотэным имэхъанэ Дэрбэ Аслъан искусствэм кьышигъэлэгъонон кьы-дэхъугъ. Ныбжыкьлэмэ щысэшлэ кьаригъэлэгъугъ.

— Ордэу щылэныгъэм зэрэ-хэгъэшагъэр кьэсэуатэ сшлоигъу, — ело Дэрбэ Аслъан. — Уиорэд кьэбгъотыныр, цыфмэ зэхьа-гъэхыныр гушлуагъоу сэлгытэ.

Дэрбэ Аслъан искусствэм щыпхьыришчыгъэ гупшысэр тэгъэлъаплэ. Лъэпкь шэн-хабзэхэр иорэдхэмкьлэ кьырилотыкьлэхэзэ, Тхьэм кьыритыгъэ макээр дахэу дунаим щигъэжынычтыгъ. Искусствэм епхыгъэ апшгъэрэ еджа-плэм шлэныгъэ щызэримыгъэгъо-тыгъэми, дунаим идэхьагъэ кьыт-лызыгъэлэгъырэ артистмэ ащыш хьугъэ. Опсэу, Аслъан! Бэгъашлэ охъу!

Сурэтым итыр: Дэрбэ Аслъан.

Зэхэсхэр лъэпкь Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Кьылэзыгъэжыгъэр: Адыгэ Республикэм лъэпкь иофхэмкьлэ, лъэпкь кьэралхэм ащыпсэурэ тилгъэ-кьэгъухэм адырлэ зэхьыныгъэхэмкьлэ ыкьли кьэбар жьугъэм иамалхэмкьлэ и Комитет
Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор шхьалэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщылэр: 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшгъэдэкьыж зы-хьырэ секретары: 52-16-77.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зышаушыхьаты-гъэр: Урысые Федерацием хэутын иофхэмкьлэ, телерадиокъэтын-хэмкьлэ ыкьли зэлы-лэсыкьлэ амалхэмкьлэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гьэлоры-шланл, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Гъэзетым кьыхиу-тыхэрэм мышгъып-кьагъэу кьахафэ-хэрэмкьлэ кьэзыт-хыгъэхэм пшгъэдэ-кьыж ахы. Кьат-хэхэрэмрэ гъэзе-тым щылажэжэрэ-рэмрэ яеплэпкьлэ зэтемыфэн ылгэ-кьышч. Гъэзет-еджэхэм кьыт-фагъэхьырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкьли кьэ-зытхыгъэхэм алэкьлэгъэхьа-жыхэрэп.

Зышыхаутигъэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 3446
Индексхэр 52161 52162
Зак. 3140

Хэутыным узышкьлэгъэхэу щыт уахьгъэр Сыхьатыр 18.00
Зышкьлэгъэхэу уахьгъэр Сыхьатыр 18.00

«Адыиф» Мыекъуапэ — «Лада» Тольятти — 22:40 (11:19, 11:21).

Тыгъэгъазэм и 28-м Мыекъуапэ щызэдэшлагъэх.
«Адыиф» — кьэлэпчэлутир: Каюмова; ешлэлохэр: Мартыненко — 1, Шарафан — 1, Гусакова, Дьякова — 8, Аникина — 2, Исаченко — 3, Куцевалова — 2, Еремченко, Васильева, Дэрбэ — 1, Коцарева, Маслова — 4.

Теклоныгъэр кьыдихынэу «Адыифым» гугъэ илагъэп. Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ хэтэу «Ладэм» нэбгыри 8 щешлэ. Тикомандэ зэхьокьыныгъэхэр щэкьох, «Адыифым» итыгъэ кьыкьокьынэу, тигъэгущылонэу уахьтэ кьытэкьлунэу тэлгытэ.

Мы мафэхэм Ростов-на-Дону, Волгоград якомандэхэм «Адыифыр» зэрадэшлагъэм афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» кьыхиутышчтых.

Нэкьлугъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.